

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **R. G.**, bývajúcej v B., zastúpenej Mgr. V. Š., advokátom v B., proti žalovanej **Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o **náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej nesprávnym úradným postupom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 21C 83/2010, o vylúčení sudkyne Krajského súdu v Bratislave z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Co 69/2012, takto

r o z h o d o l :

Sudkyňa Krajského súdu v Bratislave JUDr. M. Š. **j e v y l ú č e n á** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 3Co 69/2012 (vec Okresného súdu Bratislava II sp. zn. 21C 83/2010).

O d ô v o d n e n i e

V konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3Co 69/2012 vzniesla žalobkyňa písomným podaním z 23. apríla 2012 námietku zaujatosti proti predsedníčke senátu 3Co JUDr. M. Š.. Námietku odôvodnila tým, že predsedníčka senátu má k nej negatívny osobný vzťah. Na vysvetlenie uviedla, že 6. mája 2002 jej justičná stráž v budove Krajského súdu v Bratislave odobrala film z fotoaparátu a odovzdala na sekretariáte predsedníčky súdu, ktorou bola vtedy práve JUDr. M. Š.. Následne JUDr. Š. podala na ňu trestné oznámenie pre porušenie smernice predsedníčky Krajského súdu v Bratislave. Žalobkyňa úspešne napadla smernicu podnetom na prokuratúru a podala i tri sťažnosti na JUDr. Š. pre rôzne porušenia zákona. Nezákonnosť postupu justičnej stráže neskôr konštatovala Sekcia trestného práva Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky. Podľa žalobkyne podanie trestného oznámenia pre konanie, ktoré úplne zjavne nebolo trestným činom, indikuje existenciu osobnej averzie voči nej. Z iného dôvodu by totiž JUDr. Š. ako

dlhoročná a fundovaná sudkyňa nemohla tak zjavne neopodstatnené trestné oznámenie podať. O averzii voči nej svedčí i opakované porušovanie jej práv zo strany tejto sudkyne. Na záver žalobkyňa skonštatovala, že samotná skutočnosť podania troch sťažností na JUDr. Š., ako aj úspešný podnet na prokuratúru vytvára medzi nimi negatívnu emočnú väzbu, ktorá JUDr. Š. vylučuje z rozhodovania tejto veci.

Predsedníčka senátu JUDr. M. Š. vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že žalobkyňu osobne nepozná a voči nej nepociťovala a nepociťuje žiadnu zaujatosť. Na skutočnosti uvedené v námietke si vzhľadom na časový odstup desiatich rokov spomína len veľmi matne. Nepoprela, že boli vykonané určité úkony podľa listín, ktoré žalobkyňa priložila k námietke. V tejto súvislosti uviedla, že tieto úkony boli vykonané za Krajský súd v Bratislave ako inštitúciu a neboli to kroky jej osoby voči žalobkyni. Ak došlo k určitým postupom, boli vykonané po rozhodnutí celého vedenia súdu. Ďalej uviedla, že prípadné podanie trestného oznámenia nevypracovala. Ak takýto úkon bol vykonaný, tak bol vykonaný pracovníkmi súdu, ktorým bola úloha uložená. Nepoprela však, že takéto podanie podpísala. Pre prípad, že by nadriadený súd nepovažoval za vhodné, aby v predmetnej veci konala a rozhodovala, vyslovila súhlas s tým, aby vo veci konal a túto prejednal iný sudca.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Bratislave (§ 16 ods. 1 tretia veta O.s.p.) posudzoval opodstatnenosť tvrdenej možnosti vzniku pochybnosti o nezaujatosti sudkyne JUDr. M. Š. z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

Podľa ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Na súde vyššieho stupňa sú vylúčení i sudcovia, ktorí rozhodovali vec na súde nižšieho stupňa, a naopak. To isté platí, ak ide o rozhodovanie o dovolaní (§ 14 ods. 2 O.s.p.).

Účelom citovaných ustanovení je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti

neobjektívneho rozhodovania. Sledovanému cieľu zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Sú nimi:

1. existencia právne významného vzťahu sudcu

a/ k veci, v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci, alebo

b/ k účastníkom konania, ktorý vzťah by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, alebo

c/ k zástupcom účastníkov konania, ktorý vzťah by bol založený na pomere vykazujúcim znaky vzťahu uvedeného pod bodom b/,

2. skutočnosť, že sa sudca

a/ súdu vyššieho stupňa zúčastnil rozhodovania o veci na súde nižšieho stupňa,

b/ súdu nižšieho stupňa zúčastnil rozhodovania o veci na súde vyššieho stupňa.

V danom prípade zistené skutkové okolnosti nezakladajú dôvod pre aplikáciu citovaného ustanovenia § 14 ods. 2 O.s.p. a bolo potrebné zaoberať sa skúmaním, či je daný dôvod v zmysle ustanovenia § 14 ods. 1 O.s.p., pre ktorý možno mať pochybnosti o nezaujatosti namietanej sudkyne Krajského súdu v Bratislave.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či tu sú alebo nie sú také skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri napr. Fey proti Rakúsku). Pri posudzovaní, či je ten – ktorý dôvod podstatný z hľadiska obavy, že konkrétny sudca nie je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či takáto obava sa môže považovať *objektívne* za oprávnenú.

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannost' sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti

objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

V danom prípade žalobkyňa vyvodzuje zaujatosť JUDr. M. Š. z toho, že táto sudkyňa má k nej negatívny osobný vzťah. Existenciu tohto vzťahu v námietke odôvodňuje tým, že JUDr. Š. v minulosti na ňu podala zjavne neopodstatnené trestné oznámenie a následne došlo zo strany tejto sudkyne k opakovanému porušovaniu jej práv.

Z obsahu listín priložených žalobkyňou k námietke nadriadený súd zistil, že 6. mája 2002 žalobkyňa fotila v priestoroch Krajského súdu v Bratislave, avšak film jej bol odobratý justičnou strážou a uschovaný na sekretariáte predsedníčky súdu. Na žiadosť o vrátenie filmu jej JUDr. M. Š. ako predsedníčka súdu oznámila, že v zmysle smernice Krajského súdu v Bratislave na ochranu osôb a majetku z 1. júla 1998 je fotografovanie možné len s predchádzajúcim povolením predsedu súdu a postup justičnej stráže bol v súlade s touto smernicou, ako aj zákonom č. 4/2001 Z. z. Dodala, že film nemôže zatiaľ žalobkyni vrátiť, lebo podala na jej konanie trestné oznámenie. Žalobkyňa úspešne napadla uvedenú smernicu podnetom na prokuratúru a taktiež podala aj tri sťažnosti na JUDr. Š. pre rôzne porušenia zákona. Sekcia trestného práva Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky pri prešetrovaní vybavenia sťažnosti žalobkyne generálnym riaditeľom ZVJS skonštatovala, že príslušníci justičnej stráže v súvislosti s odobratím filmu porušili § 48 ods. 5 zákona č. 4/2001 Z. z. o Zbore väzenskej a justičnej stráže.

Podľa názoru nadriadeného súdu súhrn zistených závažných skutočností a to najmä tej, že zákonná sudkyňa JUDr. Š. podala len kvôli foteniu v budove krajského súdu na žalobkyňu *trestné oznámenie* a že postup justičnej stráže v súvislosti s odobratím filmu žalobkyni, ktorý JUDr. Š. označila za správny, bol neskôr Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky kvalifikovaný ako nezákonný, *objektívne* môže vyvolať pochybnosti o tom, či JUDr. Š. bude v predmetnej právnej veci postupovať vo vzťahu k žalobkyni nezaujato a nestranne. Okolnosť, že JUDr. Š. vykonala spomínané úkony vo vzťahu k žalobkyni ako predsedníčka súdu, je nepodstatná, nakoľko plnenie tejto funkcie je spojené s neoddeliteľným statusom sudcu; za irelevantné v tomto prípade treba mať aj to, že od týchto udalostí uplynula značná doba.

Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý *mohol byť*. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je teda to, či obava účastníka konania sa javí objektívne oprávnená.

Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. *teória zdania nezaujatosti* [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že *sudca je subjektívne nestranný*, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom.

So zreteľom na uvedené závery – postupujúc podľa spomenutej teórie zdania, t.j. z dôvodu uplatnenia kritéria objektívnej nestrannosti Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že predsedníčku senátu 3Co Krajského súdu v Bratislave JUDr. M. Š. vylúčil z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 15. mája 2012

JUDr. Milan D e á k, v. r.
predseda senátu

Za správnosť :
Hrčková Marta